

Uchwała Rady Młodych Naukowców nr 12/2020 z dnia 12 października 2020 r. w sprawie barier związanych z legalizacją pobytu cudzoziemców podejmujących studia, naukę w szkołach doktorskich oraz zatrudnienie w polskich jednostkach naukowych

Na podstawie § 3 pkt 1 i 2 Zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 października 2018 r. w sprawie powołania zespołu doradczego – Rady Młodych Naukowców (Dz. Urz. MNiSW z 2018 r. poz. 50) Rada Młodych Naukowców uchwała, co następuje:

§ 1

Rada Młodych Naukowców pragnie zwrócić uwagę na trudności, z jakimi spotykają się cudzoziemcy pragnący podjąć studia w polskich uczelniach wyższych, kształcenie w szkołach doktorskich lub zatrudnienie w rodzimych jednostkach naukowych. Cudzoziemcy bez polskiego pochodzenia nie mają możliwości wystąpienia z wnioskiem o kartę stałego pobytu. Może to zniechęcać tę grupę cudzoziemców do podejmowania studiów w Polsce oraz odpływ młodych, wykształconych w naszym kraju absolwentów do krajów, w których przepisy przewidują łatwiejszą procedurę osiedlenia (np. Niemcy, Czechy).

Opisany stan rzeczy generuje wymierne straty dla polskiego społeczeństwa, które partycypuje w kosztach edukacji licznych cudzoziemców kształcących się w Polsce. Zjawisko to negatywnie wpływa na proces umiędzynarodowienia polskiej nauki.

Biorąc pod uwagę powyższe, postulujemy zmianę przepisów w celu umożliwienia prawa do osiedlenia się w Polsce dla cudzoziemców, absolwentów studiów drugiego stopnia i absolwentów szkół doktorskich (możliwość wnioskowania o kartę stałego pobytu bez wykazania polskiego pochodzenia). W tym celu powinna zostać dokonana korekta ustawy z dnia 30 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach (dział VI art. 195) w zakresie rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie na pobyt stały.

§ 2

Pragniemy także wskazać, że obywatele krajów niebędących członkami Unii Europejskiej ubiegający się o przedłużenie pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, chcący kontynuować kształcenie lub podjąć zatrudnienie w polskiej jednostce naukowej, zobligowani są wystąpić do wojewody z wnioskiem o kartę czasowego pobytu. Zgodnie z przepisami decyzja w tej sprawie powinna zostać wydana w ciągu 1 lub 2 miesięcy, co stanowi termin rozszerzony w znaczeniu Kodeksu postępowania administracyjnego. W rzeczywistości jednak czas rozpatrywania wniosku jest w takich sprawach kilkakrotnie dłuższy i wynosi około 9 miesięcy (nawet do dwóch lat – w zależności od województwa).

Obowiązujące przepisy/stan prawny są związane z poważnymi konsekwencjami, gdyż w okresie do wydania decyzji pobytowej cudzoziemiec nie może opuszczać terenu Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku cudzoziemców kształcących się lub pracujących naukowo w Polsce powoduje to ograniczenie ich mobilności. Ponadto, osoby takie są zobowiązane licznymi terminami akademickimi (np. termin rozpoczęcia roku akademickiego,

termin aplikacji o pracę itp.), których mogą one nie spełnić ze względu na przewlekłość procedowania spraw migracyjnych przez polskie organy administracyjne.

Z tych powodów proponujemy wprowadzenie **priorytetowego traktowania przez wojewodów wniosków w sprawach migracyjnych, które zostaną pozytywnie zaopiniowane przez rektora odpowiedniej uczelni** (dla studenta, doktoranta, naukowca lub dydaktyka). Sama **decyzja powinna być wydana nie później niż dwa miesiące od złożenia wniosku**. Powinna istnieć także w dalszym ciągu możliwość składania wniosków pocztą, a administracja uczelni wyższych powinna zapewnić cudzoziemcom pomoc prawną i organizacyjną w złożeniu wymaganych dokumentów.

§ 3

Warto rozważyć wprowadzenie projaściowych mechanizmów zachęcających absolwentów studiów dziennych pierwszego stopnia będących cudzoziemcami do pozostania w Rzeczypospolitej Polskiej. Z tego powodu dobrym rozwiązaniem mogłoby być w tym przypadku umożliwienie kontynuowania studiów drugiego stopnia z odstępniem od pobierania opłaty za usługi dydaktyczne przez uczelnie państwowe, jeżeli uzyskali oni co najmniej ogólną ocenę 4,0 lub 4,5 z pierwszego stopnia studiów odbytych w Polsce, a studia magisterskie stanowią kontynuację nauki.

§ 4

Pragniemy także zasygnalizować, że procedura uzyskiwania wiz studenckich również nie sprzyja umiędzynarodowieniu rodzimych uczelni. Obecnie okres oczekiwania na wydanie takiej wize wynosi do 60 dni. Jej uzyskanie jest utrudnione m.in. ze względu na fakt, że Polska nie posiada swoich przedstawicielstw dyplomatycznych w licznych krajach na świecie. Stanowi to dużą barierę dla osób chcących podjąć studia w Polsce, które mieszkają w kraju gdzie nie ma polskich placówek dyplomatycznych. Wnosimy zatem o możliwość skierowania wniosku o wydanie wize studenckiej do dowolnej placówki dyplomatycznej RP (obecnie występuje rejonizacja). Dodatkowo wnosimy o możliwość przesłania wniosku w formie elektronicznej, tak aby osoba aplikująca nie musiała przebywać w trakcie okresu rozpatrywania wniosku w kraju trzecim, a jedynie stawiała się osobiście po odbiór wize oraz w celu przedłożenia oryginałów dokumentów.

§ 5

Wnosimy o powołanie w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) komórki odpowiedzialnej za udzielanie rzeczowych informacji dla potencjalnych studentów, uczestników szkół doktorskich i młodych naukowców chcących przyjechać do Polski w celu podjęcia lub kontynuacji nauki lub prac badawczych.

§ 6

Niniejszą uchwałę otrzymują: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Minister Rodziny i Polityki Społecznej, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii, Przewodniczący Rady Głównej

Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Przewodniczący Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, Przewodniczący Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, Przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Nauki.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

/-/ dr Piotr Wojtulek